

[Glistrup.]

den allervigtigste udgiften til, at samfundets svage får det ordentligt, når der er tale om mennesker, som selv er aldeles uden skyld i, at de er kommet i den tilstand, de er, og hvor der ikke er noget som helst tilskyndelsesmotiv til, at de bare selv kan forsøge at gøre en indsats for at rette op på deres situation.

Derfor er det ganske åbenbart, at er der nogen offentlig udgift, man kan se med liberalitet på, er det udgifterne til åndssvageforsorgen. Her skal det ikke komme an på, om det kommer til at koste 200 mill. kr. eller 700 mill. kr. ekstra, hvis man virkelig mener, at der kan opnås væsentlig bedre tilstande for de klienter, som det drejer sig om.

Men det, som er det forfærdelige problem i forhold til åndssvageforsorgen, er, at der faktisk ikke rigtig er nogen, der ved, hvordan man får skabt bedre, mere lykkebringende tilstande for den enkelte åndssvage. Vi kan alle sammen gå og have vore egne begreber om, hvordan det opnås, men det er nok, fordi vi i for høj grad projicerer, hvordan vi selv virker, og hvordan vi selv fornemmer tingene, over på mennesker, der altså har nogle andre rent faktiske baggrunde som følge af, at deres tilstand er dehå ulykkelige, som åndssvagheden antagelig må betegnes som.

Derfor er tingene ikke bare gjort på dette område med, at vi stiller en noget større bevilning til rådighed; vi må se på, hvordan vi kan hjælpe de pågældende. Og dér er det indtrykket i fremskridtspartiet, at de forsøg, som er gjort igennem de senere år i, skal vi kalde det Bank Mikkelsen-æraen, på at kanalisere dem, der ikke er alt for dybt åndssvage, ud til at mærke udfordringerne i det almindelige samfundsliv ved, at de kan flytte sammen i kollektiver og selv forsøge at vinde deres sejre og lide deres nederlag, er en vældig god udvikling. Vi tror også, at det i vidt omfang er godt og rigtigt for dem, der må være på institutioner, de lettere tilfælde derindenfor, at indrette dette, skal vi kalde det rækkehussystem eller pavillonsystem, hvad man kan finde på de ikke helt middelalderlige institutioner rundt omkring i Danmark, hvor de kan få lov til – bevares inden for institutionens indhegning, men dog – at leve et liv, der så nogenlunde minder om tilværelsen i øvrigt.

Men dermed har vi jo kun gjort op med en mindre del af de 21.000, som er under åndssvageforsorg. Vi har jo i allerhøjeste grad pro-

blemerne med dem, der er åndssvage i dybere grad, og som jo ofte har det kombineret med adskillige følgesygdomme, hvad enten det er af psykisk art, spastikere eller der kan være tale om så mange andre ting, som desværre i praksis følger med åndssvagheden. Og her er det, at der i allerhøjeste grad er grund til for folkettingen at ofre megen tid og megen opmærksomhed på, at vi også for disse medborgere får løst problemerne så godt, som vi overhovedet på nogen måde kan løse dem, men da er så spørgsmålet, hvad der er det bedste. Er det det bedste, at de ser nogle flimrende farvefjernsynsbilleder, som man kan forsyne dem med via videobåndoptagere o. lign., altså at man i vidt omfang kører på den slags mekaniske hjælpemidler? Eller er det bedre at få en menneskelig pleje, hvor et normalt menneske tålmodigt dag ud og dag ind tager sig af den åndssvage, som værner sig til den pågældende og lærer ham eller hende at kende? Her er der jo unægtelig psykiske problemer, som det er meget svært nærmere at analysere og overskue.

Men under alle omstændigheder skal kommunistpartiet da have mange og hjertelige taksigelser for, at det så vedholdende fører disse ting frem på folketingets dagsorden. Den første større debat, der blev iværksat, efter at kommunistpartiet var vendt tilbage til folketinget i december 1973, var den af fru Hanne Reintoft rejste debat om de åndssvages forhold, som fandt sted i begyndelsen af året 1974, og nu er kommunisterne der altså igen med hele denne liste over, hvad der kan være af problemer, som det er rart virkelig at få en dybtgående drøftelse af i lyset af de videnskabelige landvindinger og praktiske erfaringer, der sker. Derfor tror jeg, det er et særdeles nyttigt og et særdeles godt forslag, vi har til behandling her, som fortjener, at der ofres mange timer på det i socialudvalget.

Man kan måske have en vis fornemmelse af, at man fra forslagsstillernes side i for høj grad lægger vægten på personalets forhold fremfor at hense til klienternes omstændigheder, men det skal da blankt erkendes, at det at passe åndssvage og specielt dybt åndssvage er et arbejde, der i den grad kan være forbundet med problemer og med dybt deprimerende oplevelser, som kræver tålmodighed, tolerance og i det hele taget en indsats, at det meget vel kan begrunde, at personalet er væsentlig højere lønnet og har væsentlig bedre arbejdsvilkår end så